

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) helyén a lap szerkesztői irodájának közelmények elhelyezkednek.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egyes évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 hónap 1 frt. 50 kr. v. 8 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy üzemanyag centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdekvéleményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilvántartási elzárók:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A sajtó szabadsága.

Mi a szabad sajtó?

Az 1848-ik évi sajtótörvény kimondja a cenzúra eltörlését és gondolat szabadságát. A mily fennhangon lehet tehát dicőitani a jót, a közhasznú, ép oly fennhangon szabad ostromozni, gáncsolni a rosszat.

Lehet-e már most subventionált kormányparti hírlap, melynek minden egyes betűjét a hatalom sugalmazza, a szabad sajtó magasztos eszméjének ideálja?

Nem.

E két kérdést kellett előrebocsátanunk, midőn a „Kolozsvár” 130. számában megjelent vezércikkelyre reflektáltunk.

Ez a cikk ugyanis, mely egyébként is hemzseg a tendenciózus képzetésektől, a kormány kötelességéről dicsőítése mellett az ellenzékkel azzal vádolja, hogy a törvényhozás nagy munkáját egy semmiségért megakasztja, hátráltatja a 16. §-elleni küzdelemtől.

Nós hát mi fölvilágosítjuk a „Kolozsvárt” arról, hogy a 16. §-al igenis egyik legalkotmányosabb jogunkat, a magyar szabadság egyik hatalmas támaszát és védőjét — a sajtó szabadságát — az ellenzék kizárta, mikor a sajtó útján elkövetett magánbecsület-sértés eseteit az esküdtszéki bíraskodás hatásköré alól kivonva, a rendes bírósághoz utalják, ezáltal akarván erőltetni, békába venni a magyar nemzet egyetlen valódi kincsét: a gondolat szabadságát.

Mert nem a sérelmes ugyanis a 16. §-nál, mint az a „Kolozsvár” szándékos félremagyarázása igyekszik, hogy a magánbecsület-sértési esetek a szakbizottságok elé kerüljenek. Ha pontosan meg lehetne határozni, ha pontosan lehetne körvonalozni, hogy hol kezdődik az az ugynevezett magánbecsület: úgy szerintünk is acceptálni lehetne a 16. §-ban rejlő gondolatot. Amde ki tudja azt megbírálni, hogy hol válik külön a „magánbecsület” az ugynevezett polgári becsülettől?

Nem is az vezérli a kormányt és bürokratát e §. keresztül erőszakolása célzatánál, hogy a magánemberek becsülete biztosabb védelemben részesíttessék az eddiginél, hanem igenis vezérli az az elv, hogy a nekik főleg egyes híveikre és kortársaikra kellemetlen leleplezések, bírálatok, melyekre nézve esetleges igaz voltuknál fogva, a mint már számtalan eset volt arra az esküdtszék veridiktje nem lenne marasztaló, mint sajtó útján elkövetett magánbecsület-sértések az illető szakbizottság elé kerüljenek, hogy ennek kétségelmentlenül marasztaló és elég szigorú ítélete elrejtéséről szolgáljon.

E czél mögött rejlik a „Kolozsvár” szavai idézve — az árulás, a jogfosztás, melylyel a szabadsajtó legerősebb védbástyáját, az esküdtszéki intézményt akarja a hatalom megerőltetni, körülbelül úgy gondolkozva, hogy ha a magyarnak nyílván minden joga elveszett, minek ez az egy is.

Az esküdtszék a nyilvánosság ítélőszéke, éppen ezért ennek ítélőalá tartoznak a nyilvánosság organumai: a sajtó útján elkövetett sértések!

Az esküdtszék semmiféle „politikai” kereskedelmi, ipari vagy más” érdekek az azokból folyó önző felfogások nem befolyásolhatják, hiszen ők a nyilvánosság színe előtt esküt tesznek arra, hogy menten minden befolyásolástól érdektől, előítéllettel, csupán a tárgyaláson nyert impressiók alapján fogják lelkiismeretük meghallgatásával ítéleteket meghozni.

S ha mégis létezik az esküdtszéki bíráskodás terén befolyásolás, dominál magán érdek szem előtt tartása, az bizonyára nem az esküdtszék független

szabad gondolkodású tagja között keresendő, hanem csak azok között, kik a mindenkori hatalom hívei, és annak cselejtaira, elvet, meggyőződést megtagadva, mindenkor felhasználhatók.

És most mi hívjuk föl tehát a közönséget a valódi tényállás felismerésére. A valódi tényállás az, hogy a kormányparti subventiált sajtónak jobb lenne a sajtószabadság ideális kérdésével nem foglalkozni, mivel neki ehhez nincs, nem lehet, nem szabad, hogy legyen érzéke. Épen azért a sajtónak ez a része a 16. §-ban rejlő veszélyek felismerésére absolute kép-telen.

R. A.

A 16-ik §. sorsa.

A sajtószabadság ellen intézett reakcionárius merényletet képviselő ominozus 16-ik cikkely, — mint az újabb körülmények mutatják, — legalább jelen alakjában és tartalmában még sem fog törvénné válni.

A kormány már is a felett túlnő, hogy a tisztességes visszavonás útját miképpen tudná előkészíteni.

Erre nézve a képviselőház csütörtöki ülésén Kristóffy József kormányparti képviselő beszéde képz érdekesebb adatokat.

Szerinte alaptalan aggodalom az, a mely a javaslat rendelkezéseiben a sajtószabadság megsértését látja, egyuttal kijelentette, hogy ennek az aggodalomnak az „előzettsége, akár az általános, akár a részleges tárgyalás során lesz még mód és alkalom”.

A 16. §. védőinek sorából egy ilyen nyilatkozat mindenesetre érdekes volna, az adott körülmények között pedig egyenesen nagy fontosságu. Maga Kristóffy József, jóllehet eddigi felszólalásaival sikerült figyelmet és szimpátiát támasztania, sokkal újabb tagja a Háznak, semhogy meg lehetne egyéni-ségének az a politikai súlya, a mely szavainak különösebb nyomatékot ad.

Ebben az esetben azonban, hírszerint, a fiatal szónok nem a maga egyéni nézetét fejezte ki, hanem beszédének említett passzusa összhangzásban van az rányadó körök szándékaival, más szóval azt jelenti, hogy a kormány nem idegenkedik valamely elfogadható kompromisszumtól, a mely nek a tisztességes visszavonulást biztosítaná, az ellenzék pedig megnyugtató.

A folyosó, a hol Kristóffy nyilatkozatát élénken pertraktálták, ez volt az általános felfogás. Beavatott emberek azt beszélik, hogy a kormány fontosra vette a meggyezés módját s hogy a dolognak olyan megoldása került szóba, a mely az angol rendszert hozná be, a Beksics javaslatában proponált vádásztrírel.

E szerint a rendes bírósághoz benyújtott sajtópanaszokat — panaszolt felszólalására — először a vádásztri vizsgálja meg, hogy közérdekké-e, vagy nem, és ha úgy találja, hogy az ügy közérdekkel kapcsolatos, akkor az esküdtszékhez utasítaná, s csak a legszorosabb értelemben vett magánügyekben ítélnének a szakbizottság.

Ezzel a nagyobb sérelem eliminálva volna a javaslatból, mert a vádásztri döntése után csak azok az ügyek kerülnek a szakbizottság elé, amelyeket az esküdtszék tagjainak bevonásával alakított vádásztri ítéletesen magánügyeknek mond. A forum kérdésében való döntés tehát ki volna véve a szakbizottság hatásköréből, ahol — mint a francia judikatura példája mutatja — komolyan veszélyeztetett a sajtószabadság, mert a szakbizottság mindig hajlandó a maga hatáskörét az esküdtszék rovására tágítani.

A szabadsájpárt legkomolyabb elemei határozottan óhatják a jelzett módon való meggyezést, a mely szerintük kielégítne az ellenzék is (?)

Vitás 40.000 frt.

A magyar delegáció és az osztrák is megszavazott 40.000 forintot az új katonai akadémia törvények előkészítésére.

A közös hadügyminiszter, jóllehet nem tartotta szükségesnek azt az új akadémiát, melynek nyelve magyar lett volna, elfogadta a megszavazott összeget s ismervén a katonai lelkiismeretességét, bizonyára meg is tette az előtanulmányokat. Közbe jöttek azonban, Fejérváry báró javaslatai, melyek szerint nem a közös hadsereg keretében, hanem annak költségén, hanem a honvédségnél, Magyarországnak költségén állítják fel az új katonai akadémiát, melyre a magyar szabadságvágy rögtön kimondta, hogy ez az aka-

démia ugyanaz azzal, melyet a delegációkban a közös hadügyminiszter kérések s melyre a közös hadügyminiszternek szavaztak meg a 40.000 frt. Ha pedig a Fejérváry akadémiaja egy a delegációkban követelt akadémiaival, akkor világos, hogy a 40.000 frt a magyar honvédségi tárczába lenne áttulandó.

A közös hadügyminiszter persze azt mondja az ily kívánságra: majd ha fagy és neki teljesen igaza is lesz, mert a honvédségi akadémia nem lehet egy a delegációkban követelt akadémiaival. Hanem azért a szabadelvű párt nap-nap után gratulálhatja magát a nagy nemzeti vívmányért, mintha bizony vívmány lehetne az, ha a saját pénzünkön a saját honvédségünknek akadémiát állítunk, melynek végzett növendékei közül azután a javát kivághatja a „Reichskriegsminister.”

Szász Gerő lemondása.

Kolozsvár, jun. 12.

Bizonyos keletlenséggel foglalkozunk az erdélyi ev. ref. egyházkerület dolgaival. Tudjuk, hogy egy erkölcsi testületre nézve soha sem képez örvendős dolgot a sokat emlegettet és ismerve azt a szép és nagy feladatot, mely az erkölcsi testületek közt első sorban a magyar egyházakra vár, szívesen tartózkodnánk minden olyan esemény kommentálásától, a mely egyik-másik egyház belétét érinti. Am a Szász Gerő ev. ref. egyházkerületi közfőjegyző ur lemondásával mindezek dacára foglalkozunk kell.

Ezt a lemondást a kolozsvári ev. ref. theologiai fakultás és Sz. G. között felmerült összefüggés idézte elő. A conflictus igen éles alakban ismételtén kifejezést nyert azokban a kirohanásokban, a melyekkel a Sz. G. szerkesztette hivatalos közlönyben a theologiai fakultás és annak tanárai irányában tállalkoztunk. Ezeket a kirohanásokat Szász Gerőtől, a ki a n-nyendi theologiai intézet megszűntetésének egyik lelkes szószólója volt és ki ebben a tekintetben püspökével teljes solidaritást vállalt, kétszeresen meglepőknek és csodálatosoknak találtuk. De meg is találunk magyarázatukat nemcsak. Megtaláltuk pedig első sorban a vezetésnek abban az öntudatlanságában, a gondosságnak abban a hiányosságában az ellentéteket kiegyenlíteni képes és alkalmas tulajdonságoknak abban a nélkülözöttségében, a mely az erdélyi ref. egyházkerület belétét jellemzi.

Avagy képzeltető-e részben súlyosabb bizonyíték, mint az a tény, hogy az egyházkerület egyik kardinalis állású tisztviselője, a ki a közelmúltban még az egyházkerület egy új intézményének egyik legteljesebb híve volt, egy okában még nem isteljesen tisztá, természetére nézve még magyarázatokra szoruló conflictus miatt, képes megelégedezni az őt addig azon intézményhez és annak vezetőihez kapcsoló solidaritás minden consequentiájáról és képes az illető vezető, sőt részben maga az intézmény ellen, az egyház hivatalos lapjában a szabadkai lapok „nyilvnterére” emlékeztető hangot használni?

Ha az egyházkerület vezetése nem nélkülözne az egyéni érzelmek és szenvedélyek mérséklésére, az ellentétek kiegyenlítésére alkalmas tulajdonságokat, ha annak részéről a harmonia és nem annak elenkezője képezne a mindenek felett való célt, ha sikerült volna az egyházkerület szellemi életét az annak hivatása által feltételezett színvonalon megtartani, akkor mindez nem történhetet volna meg.

Am az erdélyi ref. egyházkerületben Szász Domokos ur püspöksége óta nem a gondosság és mérséklet bölcsessége, hanem az autokratia szerbelsége, a szenvedélyek szel-leme uralkodnak. Mi természetesebb tehát, hogy ott a vélemények kölcsönös tisztelősen alapuló közszellem nem fejlődhetik? És mi lenne csodálatosabb, mint ha ily viszonyok közt ott bárki is az önfegyelmesség szabályait kívánna alkalmazni önmagával, saját egyéni gondolataival ambíciójával és szenvedélyével szemben?

Természetes tehát, hogy a vélemények kölcsönös tisztelősen tekintete még annyira sem tudott érvényre jutni Szász Gerőnél, hogy bár a theologia kérdésében nem rég hangzottatott álláspontját figyelmen kívül ne

engedje. És nem csodálatos, ha egy nyugodt és objectívebb irány, mérséklő és harmonizáló léteitni tudó jótékony befolyásának és vezetésének nélkülözése következtében a solidaritásnak egy a mult küzdelmeiből, mint betöltött állása természetéből eredő és őt az új theologia fakultáshoz fűző kötelezettségein játszani könnyedséggel, — hogy ne mondjuk — megdondolatlansággal tette tul magát.

Van azonban a dolognak egy másik, szintén felette érdekes oldala is. Szász Gerő ugyanis nem valami nagy világossággal, de elég érthetően megjelölte a közte és a theologia fakultás tanárai között támadt conflictus elvi okait. Ilyenekül a tanárok részéről cultivált s a ref. egyház eddigi rationalis irányával ellentétes pietizmust és dogmatikus orthodoxiát tüntette föl.

Az „Ellenzék” irányánál fogva nem mehet bele e pár excellence szakkérdés részletes taglalásába, de annyit constátálni lehet, hogy a theologiai fakultás egyik-másik tanárának dogmatikus álláspontja a protestans világ több jelentékeny tényezőjénél kellett már tényleg rezensust: Vajjon ez ismét mit bizonyít?

Bizony ismét csak a vezetés fogyatékos-ságát, az ovatoság hiányát, a gondosság és előrelátás nélkülözöttségét.

Szász Domokos püspöknek nagyon jól kellett tudnia, hogy az új theologiai fakultásnak főleg az enyedi theologiai intézet megszűntetése után, mennyi előítéllettel kell számot vetnie, mily sokféle nézetet és felfogást kell tekintetbe vennie, mennyi érdeket kell kiegyenlítenie és mennyi és nem is alaptalan bizalmatlanságot kell megszűntetnie. Mindehhez tapintatra, gondosságra, bölcsességre lett volna szükség. És mindezeknek az új intézet tanári kara szervezésében kellett volna érvényesülniök. Hogy meynyire érvényesültek, azt az egyházkerület hivatalos lapjának támadásai, a papság egy részének ezek mellett való állás foglalása és Szász Gerő lemondása bizonyítják.

De hát a püspök ur el van telve a szerencsés kezű börcügynök nagy sikereinek dicsőségével, el van foglalva a „Foncier” érdekeinek vigézéséről szolgálataival. Nem törődhetik tehát holmi jelentéktelen lappálakkal.

Dr.

Véres szocialista lázadás.

(A vörös lobogó.)

Szeged, jun. 10.

Ennyire még nem vitték a szocialista zendülések, mint ma délután a torontalmegyei Ellemér községben. A felbujtogatott nép agyonvert két csendőrt, a kik az utolsó pillanatig híven teljesítették kötelességüket.

Ellemérben történt ez, a hol ma d. e. gyűlékeztek össze a szocialisták a bujagatók hívására. Az általános munkaidő lett volna a tárgya a gyűlésnek, a vidékről nagy számban gyűltek össze.

Összesen két csendőrt volt jelen s a csendőrpáncsok azért nem intézkedtek külön, mert a püsködre hirdetett szocialista gyűlések már véget értek.

Igy a két csendőrt teljesen ki volt szolgáltatva a nép dühének, a mely most véres zendülésnek mutatkozott.

Már a kora reggeli órákban ellepték a piacteret a szocialista lázongók erőiesen követelték, hogy a nyolcz órai munkaidőt behozzák. Ezenkívül még számos követelésre támaszkodtak, a melyek a mai társadalmi jogrendhez nem alkalmazkodnak.

De ők nem tágtottak, a mikor a hatóságok össze oszlásra hivta fel őket, csak egy csoportba gyűltek össze s őrztató lármával követelték, hogy az ő jogait és követeléseiket respektálják.

Erre a főszolgabíró oszlásra hivta föl a tömeget. De ez figyelembe sem vette a hatóság felszólalását, hanem együtt maradt.

— Le a csendőrökkel! hangzott mindentűn a közörség reptől a hat csendőrt felé, a kik a szolgálatot teljesítették.

De a csendőrök még ekkor is bíztak abban, hogy békésen eloszlik a tömeg és nem löttek, ez volt a vesztük.

— Üsd a csendőrt, — kiabáltak össze-vissza.

Ekkor odaugrott az egyik csendőrhöz az egyik szocialista lázító.

— Ez is a hatalom fizetett embere, — kiáltotta.

Erre a csendőrök löttek. Irtoztató zúrvazart támadt erre. Halálordítás és a sebe-sültet javveszékeltése töltötte meg a levegőt.

De a mi nem történt eddig, abban részesült a csendőrség. A feldühödött szocialisták nem futottak el, hanem téglákkal, kövekkel és botokkal reátmadtak a szegény, szolgálatukat híven teljesítő csendőrökre.

Először Valsér őrsvezetőt fogták körül. Vagy háromszáz vették körül s botokkal és kövekkel verték. Valsér védekezett előbb a fegyverével, majd mikor ezt elvet-ték, a kardjával. Hiába. A nagy tömeg leti-porta s a fejét a szőszorop értelmében szét-verte. Ugyanígy járt Ágoston csendőrt is. Csak nemrégiben lépett a csendőrségbe a katonaságtól, s vértanui halált halt a szolgálatért.

Kövekkel és botokkal verték szét a fejét, a szivét kitépték, összetaposták, s a holt-testét teljesen eléktelenítették.

Ágoston csendőrt védekezett, a meddig tudott. Ezután a halálos csapás alatt lerokadt a nép szász rohantak rá, s agyonvágolták a agyon tiporták a szerencsétlen fiatal embert.

Mikor a főszolgabíró már látta a rettenetes veszedelemet, azonnal Nagybecskerekre sürgönyözött katonaságról. Egy század honvéd ség már két óra múlva a községbe is érke-zett.

A szocialisták megkísérelték ugyan hogy elvágják a táviró sodronyokat, de ez nem sikerült, mert a vasuti alkalmazottak megakadályozták ebben.

Este hét órakor már szétszórt a tö-meg. A bujtogatókat elfogták.

Egész éjjel katonai őrszolgálatok jártak át a községet, hogy a sebesültek holtját kifür-készék.

Ennek dacára is még a késő órákban sem lehetett pontosan megállapítani a sebes-ültek számát. Annyi bizonyos, hogy a cse-ndőrök kétszer egymásután löttek és sok sebesült esett el. A községben a hangulat ren-kivül nyomott.

A két megölt csendőrt holnap temetik. A vizsgálat a törvényezék részéről is folya-matban van.

Hitves gyilkos mérnök

Budapest, jun. 11.

Budapesti tudósítók értesítése szerint most már minden körülmény igazolnia látszik, hogy Gárdos Lajos mérnök csakugyan megmérgezte fiatal feleségét. A szerencsétlen asszony, a kinek családi élete amnyis is elé-gő boldogultalan volt, áldozata lett férje-nek, a ki mást szeretett is ilyen módon akarta elősegíteni bűnös szerelmének zavartalan si-kerét.

A vegyész hosszas vizsgálat után elkészült véleményével, amely nagyon tehelt Gárdos Lajosra. A szakértő ugyanis kijelenti, hogy az asszony zsigereiben morium olyan mennyiségben volt, a menyi elegendő lehetett, hogy a szülés következtében amny is el-gyengült nő elpusztítsa. Így nyilatkozik Fel-lektár Emil, az országos művegyész; majd a legaprobitt részletekig ismerteti azokat a vegyészeti elváltózásokat, a melyeket a mér-g az elhalt nő belső szerveibe előidézett s av-val végzi véleményét, hogy nézete szerint ifjú Gárdos Lajosné moriummérgezés követ-keztében halt meg.

Gárdos ellen különben a vegyész véle-ményén kívül is nagyon sok terhelő adat merült fel. A vizsgálobíró ma is kihallgatta. A mikor azt kérdezte tőle, hogy milyen bizonyítéka vannak arra, hogy felesége ön-gyilkos lett, zavarba jött, össze-vissza beszélt és összefüggés nélküli mondatokat hadart gyors egymásutánban. Mikor a bíró rászólt, hogy szedje össze magát, akkor egyik volt cselédjére hivatkozott. Csahogy egy másik cseléd, a ki hosszú ideig volt Gárdoséknál, éppen a napokban vallotta, hogy Gárdos mennyire gyűlölte az utóbbi időben feleségét sőt azt is hallotta egy ízben, hogy Gárdos megölésel fenyegette. A vizsgálatot most már mielőbb befejezik s az ügyesség a vád-indítvány megteheti.

Törvényszék.

Munkabeosztás

az 1897. év II. ik felére.

1.) Szász Béla polgári fellebbezési tanácsvezető; gondnokság alá helyezése, alyai hatalom megazintatása, kinkorúság meghozszabhatása iránti peres ügyek, a felfolyamodások és felfolyagatások, valamint a személyi ügyek előadója, intézi a polgári és házassági perek egy részét, megkereséseket és eszközözi az előleges bizonyíték felvételét.

2.) Papp Leontin büntügyi előadó, (a központban Reinhold Arthur vizsgálóbíró és segédei, valamint a Bodor László vizsgálóbíró által teljesített vizsgálatok és folyó ügyek) vezeti a csütörtök napokon tartandó tárgyalásokat.

3.) Theil István büntügyi előadó, (a vidéki négy járásbíró és a központban Nesztor László vizsgálóbíró helyettes által teljesített vizsgálatok, megbízások) és jövedéki kihágások ügyek előadója; vezeti a pénztári napokon tartandó végtérőzéseket; helyettes vizsgálóbíró.

4.) Császár Károly, a polgári hitbizományi, kisajátítási ügyek előadója, intézi az ügyvédek elleni panaszokat, a kereseteket és a pénztári időbárlások iránti kéréseket.

5.) Nesztor László helyettes vizsgálóbíró.

6.) Bodor László, a kir. törvényszék vizsgálóbírája, a járásbírói fellebbezési ügyek előadója, sajtóügyi vizsgálóbíró.

7.) Mikó Imre, házassági perek előadója, urbéri ügyekben eljáró bíró.

8.) Becsek Lajos polgári, fellebbezési ügyek, váltó, — kereskedelmi, — csődügyek és perek, rendes polgári perek, urbéri kárpótlási ügyek előadója.

9.) Dr. Issekutz Gyula polgári perek előadója, urbéri ügyekben eljáró bíró.

10.) Reinhold Arthur a királyi törvényszék vizsgálóbírája, urbéri előterjesztések előadója.

11.) Dr. Szentkirályi Gyula telekkönyvi egyesbíró; a semmisségi panaszok, részben polgári perek előadója.

12.) Bartók József vizsgálóbíró segéd a sajtóperes előadója.

Kolozsvár, 1897. június 8-án

A kir. törvényszék elnöke:

Br. Szentkereszt Zsigmond.

Nyilatkozat.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerületnek mult 1896. évi közgyűlése alkalmával az egyházkerület által az egyházkerületi számadások és vagyonmérleg megvizsgálására kiküldött „hetes” bizottság négy tagja által aláírt és a mostani közgyűléshez beadott jelentése a tegnapi délutáni közgyűlésen tárgyalatott le.

Óhajtván vártam és aggódva reméltem, hogy a vizsgálat rendén általunk kinttetett nem épen rózsás állapotokra a méltóságos állandó igazgató tanácsától, vagy annak elnökétől, a nagytiszteletű méltóságos püspök urtól — megnyugtató nyerek és a rideg numerus ugyancsak numerussal lesz ledöntve és nem frázissal, megazon gyanúsító vádaskodással: hogy a tények illetően kiderítése az ellenzék által oly régóta folytatott üldözés kifolyásai.

Alólirott, mint a hetes bizottság azon egyik tagja, a ki „a számadások és vagyonmérlegről felvett részletes és lelkiismeretes jegyző könyvet” aláírtam, kijelentem, hogy én ellenzéki nem voltam és nem vagyok (ámbar ebben én nem találom semmi tisztességtelen eljárást, sem főbenjáró büncselekményt elkövetést, mert nem az elv teszi az embert, hanem a tiszta jellem!) de tudok és szoktam önállóan gondolkodni, cselekedni és van hozzá bátorságom, hogy azt ki is fejezzem; mint ilyen visszautasítok magamról minden vádat és gyanúsítást, mert tartom magam oly igaz, hű reformátusnak, mint bár ki más, és egyházam helyzetét és vagyonának csorbitatlan integritását respektálok úgy, mint bárki is.

Kolozsvár, 1897. jun. 12.

Gaál Gyula.

Az erd. ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

— Második nap délután. —

Kolozsvár, jun. 12.

Tegnap délután 5 órakor folytatott a fél egy órákor megszakított ülést.

Jegyzőkönyv felolvasás után Bánffy Dezső elnök kérte a közgyűlést, hogy 6 óráig 8 óráig ejtsék meg a tanácsor választását, hogy már 12 ki ülésen annuálhasson az eredményt. Bejelentette azt is, hogy Nagy Sámuel lemondott a felsőbb fegyelmi bíróságról és helyébe szintén más választandó.

A közgyűlés tárgysorozatának szenzatos pontja: az egyházi pénzügyek, következésképpen ezután, a mely körül nagyobb szabású vita indult meg. A 10 év alatt lebonyolított pénzügyi műveletek megvizsgálására kiküldött hetes bizottság közül csak négy írta alá a jelentést. Kettő félre vonult, illusztrálva azt, hogy van valamely bonyolult része az ügynek, mely az egyöntetű eljárást lehetetlenné teszi.

A hetes bizottság jelentését Maksai számvető olvasta fel. Ebben a jelentésében a bizottság elmondja vizsgálata eredményét és végül azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy a börze pénzmanipulációt szüntesse be, mivel a műveletek által, az egyház vagyonát veszélyeztetve látja.

Ezzel szemben az igazgató tanács nagy nyereségeket igyekszik kimutatni az ő jelentésében. Állítja, hogy nem veszélyeztetette, hanem növelte az egyházi vagyont. Kéri jelenléteinek tudásul vételét és a felmentés megadását.

A hevesnek ígérkező vitát először gróf Bethlen Bálint nyitja meg. Mintán rámutat a hibás gazdálkodásra, ráter a pénzügyi műveletek bírálatára.

Nem tartják — ugymond — őket börzianereknek és bizonyos kicsinyléssel beszél a börzepartról ezen a téren, de ő nem is kér a dícsőrségből, sőt azt szeretné, ha a püspöke so' örvendene ezen a téren ilyen hírnévnek.

Adatokból mutatja ki, hogy a papírvásárlás könnyen idézhet elő válságot s annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a papírok értékeinek elköltyelése nem a börze lapok tudósításai szerint történt.

Például ugyanazon napon, melyen más

papírokkal együtt a déli vasút részvényeit az igazgató tanács rendelete alapján vásárolták s a börzén 99 frttal jegyezték, az igazgatótanács 124 frt 87 kr értékkel vette meg s így is könyveltette el. Ilyen módon vásároltatott az igazgató tanács más papírokat is, melyekért 164 ezer frtnál többet adott ki, mint a mennyit a börze árfolyam szerint kellett volna fizetnie.

Végül arra kéri a közgyűlést, hogy a hetes bizottság javaslatát fogadják el, mely megszüntetni javasolja az egyház vagyonával való börzejáratot.

Szász Domokos püspök ki jelenti, hogy 12 évvel ezelőtt az egyházkerületi gyűlés felhatalmazta őt arra, hogy értékpapírokat vásárolhat, azokat mikor jónak látja eladhatja és időnként elszámol a közgyűlés előtt. Azok — úgy mond — a kik őt börze-játékkal vádolják, tévednek mert ő nem börze-játékokat folytat a mi igen könnyen veszteséggel járhat, hanem nagyon is törekszik arra, hogy az egyház anyagi erejét növelje, mert midőn elfoglalta a püspöki széket igen sok javítani valóra talált. Általában is, ha börze-játékokat folytatna: akkor se ő volna a játékos hanem az a testület, mely őt ilyen ügyeket kötelességre felhatalmazta.

Sokat szenvedett már ez ügyben ugymond, de szenvedései közben sem feledkezett meg egyházáról melynek vagyonát gyarapította.

De már ugymond megelégette a személye ellen folytatott különös otromot és immár másfél év óta megszüntetett minden papíros üzletkötést az egyház részéről.

Beismeri, hogy vagyon szerzésre törekedett egyháza számára, de nem koozkázta tott semmit. A mult évben igaz, hogy az európai pénz piacon nagy vihar vonult végig, de annak csak egy kis szellőcskéje érte.

Bethlen Bálint gr. Áhá.

Szász Domokos, — ismétli, hogy baj nincs az egyház vagyonát illetőleg.

A hetes bizottság javaslata mellett szó laltak fel még Gráspár János, Kovács Gyula, dr. Török István.

Midőn ez utóbbi elvégezte beszédét a közgyűlés türelmetlenkedett. Nem akarták már a szónokokat hallgatni az idő előhaladottsága miatt.

Mikor Nem es Árpád esperes felállott, hogy az igazgató tanács javaslata mellett szoljon, valóságos vihar tört ki.

— Eláll. Ne beszéljen, szavazzunk! ki-

áltották minden oldalról.

Ezután Maksai számvető állott fel, de őt sem akarták meghallgatni. Erre aztán Maksai megengedte magának azt merész tal-

kapást, hogy a közgyűlést meglezekéztesse:

Ha meghallgatták — ugymond — a do-logra nem tartozó beszédeket, hallgassák meg az oda tartozókat is (Általános zaj, lármá.) — Ugyan hallgass — csitította a püspök, de Maksai haragos volt és Bethlen Bálint felé fordulva mondotta, hogy az urak „ne kirugaszkodtak”.

Bethlen Bálint gr. közbeszólt:

— Kérem az elők urat, utasítsa rendre ezt a fizetett hivatalnokot.

Erre aztán Maksai is jónak látta alább szállani és szelidebb hangon folytatta beszéd-jét, a mi tulajdonképen el is maradhatott volna.

E közben a papok nyugtalankodtak. Már 9 óra után járt az idő és sürgették a szavazást.

Kovács Gyula, nyedi polgármester tekintettel az ügy fontosságára névszerinti szavazást kér.

Gr. Bethlen Bálint a zárszó jogával élván így szól: Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés! Szász Domokos püspök ur sze-

memre vetette, hogy a vizsgáló bizottság gyanúsító jelentésében nekem föreszem van. Megjegyzem erre, hogy a bizottság pontos becsléssel és lekiismerettel munkát végzett, nem gyanúsított senkit. Ha én gyanúsítani akartam volna a püspök urat, legalább beszédem folyamán megkérdeztem volna, hogyan merészelte megvásárolni az Első magyar szállítási vállalat részvényeit az egyházkerületi közgyűlés 1891. évi 15-jvi pontja ellenére, mely megrendeli, hogy csak a tőzsdén jegyzett papírok vásárolhatók, már pedig a részvények nem voltak jegyezve.

Ha gyanúsítani akartam volna, megkérdeztem volna, miért vásárolta meg a Fongiere 2000 drb. részvényét? Nem tettem, a gyanúsítás vádját viszautasítom.*)

Elnök ragaszkodik az eddigi gyakorlathoz és Bethlen Bálint zárszava után elrendeli a felállással való szavazást.

A közgyűlés a hetes bizottság javaslatát mellőzve, az igazgatótanács jelentését fogadta el.

A pénzügyi műveletek pontjánál kifj-lődött vitát megelőzőleg, — a közgyűlés a szeretetház megalapítása; — az elemi iskolai tanítók állandósítása, — a tanári mortalitás angaria kiszolgálása és a kolozsvári egyház megye megszüntetése s a kolozsvári egyházközségnek a püspöki vizsgálat alatti egyházak közé leendő iktatása tárgyában hozott határozat az igazgató tanács előterjesztéseit fogadta el.

— Harmadik nap. —

Br. Kemény Kálmán elnököt, ki 10 óra után nyitotta meg az ülést. Először a tegnapi délután megtett tanárválasztás eredményét hirdette ki az elnök. Eszerint:

A nagyenyedi főgymnázium történet és földrajzi tanszékére megválasztott: Bodrogi János. A nagyenyedi gymnasium rajzoló-mértan és szabadkézi-rajz tanárává választott: Halmágyi Antal.

A nagyenyedi gymnasium latin-görög tanszékére megválasztott: Székely Ödön.

A nagyenyedi magyar latin nyelv tanszékére megválasztott: Farnos Dezső.

A székely-udvarhelyi gymnasium latin és történelmi tanszékére megválasztott: Szabó Árpád.

A kolozsvári gymn. magyar nyelv és irodalmi tanszékére megválasztott Kovács Dezső.

Ugyancsak a nagyenyedi még egy latin magyar tanszék betöltésére megválasztott: Bátorai Gábor.

Fegyelmi bíróság tagjának választott Dr. Vályi Gábor.

Ezután következett a napirend. A papírfizetések rendezése tárgyában a igazgató tanács előterjesztése adott némi vitára alkalmat, hogy szövekezteti alapon, vagy takaréki pénzüiri alapon rendezzék-e az ügyet. Ennek megállapítását az igazgató tanácsra bízta a közgyűlés.

Ezután az egyházkerületi és egyházmegyei tisztviselők javadalmazásáról szóló igazgatótanácsai javaslatot fogadták el egyhangulag.

Még néhány kisebb jelentőségű ügy elintézésé után a kiküldött bizottságok tették meg jelentéseiket s ezzel a három napon át tartó közgyűlés véget ért.

*Ugy tudjuk, hogy ezen papírok vásárlása után lett Szász Károly az Első m. száll vállalat, Szász Domokos pedig a Fongiere igazgatóági tagja.

Szerk.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, június 12.

— A felvinczi árvízkarosultak já-vára ma a következő adományok folyt-tak be lapunkhoz: M.-Kályánból „Egy-valaki” 20 frt, Kispál Gáborné Seges-várról 1 frt.

— A vízvezeték és a typhus. Lapunk egyik multheti számában felhívtuk a közönséget arra, hogy óvakodjék a vízvezeteki víz használatától, mivel a víz okozója a nagyszámu typhus eseteknek, melyek városunkban uap nap után előfordulnak. Ezen kijelentésünkben dr. Purjesz Zsigmond egyetemi tanár szóbeli nyilatkozatára hivatkoztunk.

A „Kolozsvár” ekkor rémitgetőnek keresztelte el hírlinket. Miért? Mi érdek vezette? Nem tudjuk. Azután közölte, hogy Kolozsvár január 1-j óta csak 30 typhus eset fordult elő. S pedig ez sem felel meg a valóságnak, mert a mint dr. Jancsó Miklós egyetemi tanár segéd állította a tegnapi orvosi szaktülésen, január 15-e óta 74 typhusz esetet észlelt, tehát rövidebb idő alatt kétszer annyit, mint a mennyit a jól értesült (!) „Kolozsvár” jelzett.

No de bármennyit is védte a „Kolozsvár” a vízvezeték vizét, s bármennyire biztatja a közönséget, hogy csak igya a vizet, mert jó: a vízvezeteki hivatal s a város megijedt és jónak látta felkérni dr. Purjesz Zsigmond egyetemi tanárt, hogy mondjon hivatalosan véleményét. Érdeklél várjuk azóta lapjainkunknak, a „Kolozsvár”-nak azon cikkét, melyben az említett egyetemi tanárnak, mint a leghivatottabb szakértőnek a városhoz intézett véleménye alapján, most csakugyan be fogja bizonyítani állításainak helyességét s a szakértő véleménye alapján meg fogja nyugtatni a közönséget, hogy a víz csagyan jó. Erre azonban hiába vártunk.

Miért kékis a „Kolozsvár”? Miért nem közli az eredményt a közönséggel, mikor olyan feszült érdeklődéssel várja mindenki? Szeretné a közönség is tudni, hogy mi az eredmény. Most álljon elé a „Kolozsvár” és bizonyítsa be, hogy csakugyan neki volt igaza!

— Erre tessék felelni! Azt mondtuk egy cikkelyben, hogy a kolozsvári vízvezeték víze élvezeti czélokra nem használható, tehát veszélyes az egészségre. A „Kolozsvár” ránk fogta, hogy rémitgetjük, mert hát a víz csak piszkos, de nem egészségtelen. Most jute a kezembe a kolozsvár 128-ik száma. Ebben dr. Fabinyi Rudolf egyetemi egytanártól egy nyilatkozat van közölve. Ennek a lényege a következő: dr. Fabinyi tanár még Márczius elején jelenti, hogy a vezeték vízeiben feltűnő változás kezd mutatkozni, a víz fokozatosan romlik, s ezen nyezetett talajból eredő „fertőzés”-konstatalja, hogy a víz bétől hirtre „fokozatosan romlik”, a „szerves anyagokban való tartalom erősen emelkedett”. A „vízben minden szerves és szerves anyag uszálk, mely elengedő arra, hogy a vizet élvezeti czélokra teljesen hasznavehetlenné tegye.

Ezt a szakvéleményt a Kolozsvár meg-jegyzéssel kíséri. Azt mondja egybek közt,

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. június 12.

A Rode titka.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

VI.

(Folytatás.)

(19)

Egy idegentől, egy buta arezu leánytól, Rode, ő azt mondta, hogy Párizsban nálad lakott!

— Igen; egy olyan eselőd volt akit ottan ismertem! mondá Rode nyugodtan. Szilárd ujjakkal bontotta fel a borítékot. A levél rövid volt:

„Ede Dering kisasszony. A francia ur Londonban van, és megfogja a kisasszonyt látogatni. Nincs jó szándéka a kisasszony iránt s azért írok, hogy figyelmeztessenem tisztelő cselédje

Morint Sára.”

Rode összegegyrte a papírosat és a zsebébe tette. — Csak egy párisi ismerősümről értesít monda könnyedén.

De a keze reszkettett, a mint a poharat az ajkaihoz emelte, és a Deringné fűrkéző teatitétével nem tudott találkozni.

Midőn Adrián azon este megérkezett, Dering kisasszony sokkal rosszabbul volt. Késő este magához hívatta Rodát.

Rode monda, alig hallható, gyenge hangon, nagyon rosszul vagyok, érzem, hogy egy másik napot nem fogok keresztül élni. Tehát most meg kell tennem, a mit ígértél. Engedd hogy téged és Adriánt egyesülni lássalak.

Engedd, hogy holnap reggel itt ebben a szobában lássalak titeket megesküdni.

Es Rode megígérte.

Azon éjjel a körülmények nem engedtek időt gondolkodásra. Az egész éjszakát a beteg ágya mellett töltötte. Reggel felé Dering kisasszony valamivel jobban érezte magát.

Stantonnal felöltöztette magát és egy káros széken ülve, a nappali szobába vitték, melyet Molly az ünnepélyes szertartásra virágokkal díszített fel.

— Ekkor Dering kisasszony elküldte maga maga mellől Rodát.

Menj, változtasd meg a ruhádat, és menj ki a friss levegőre, mondá; még van arra elég idő. Midőn eljött az ideje, behívták.

Rode engedelmességet. Lement a teraszra, és át a pázzinton a hársfa sorba. Kellemes tavaszi reggel volt; a hársak fakadtak és a nap fényesen sütött a nyíló levelekre. Rode lassan sétált le a felfe a csendes sétányon. Egy nagy nagy bútkfa csoport eltakarja a házat, és ez a hely nagyon csendes volt és magányos. — A sétánynak a túlsó vége a nagy szilfa aventűr rintette, mely a faluból vezetett a házhoz. Rode éppen akkor érkezett a hársfa sor végére, midőn az arentűn egy férfi jött fel.

Ez a férfi Lefroy ur volt. A mint közeledett, rögtön meglátta Rodát és nagyon mélyen meghajta magát, kalapot emelt.

— Mademoiselle, mondá, ez váratlan, szerencse. Meg akartam látogatni kegyedet, és ime itt van!

Rode a fejét meghajtván hidegen köszönt. Lefroy ur elhagyta az aventűt, és a Rode oldala mellett a hársfa sorba fordult. Nehány ölnyre hallgatva mentek; ekkor Rode megállott.

Lefroy ur azt, mondja, hogy engem jött meglátogatni. Szabad kérdenem, hogy miért kívánt látni?

— Ah, Mademoiselle Dering, és Lefroy ismét meghajtotta magát, maga tudja, hogy miért kívánom magát látni — mert szeretem!

A Rode arca lángba borult.

— Kérem hallgasson, mondá hidegen. Monsieur Lefroy nem akarok önnel veszekedni, de nem akarok öntől ilyen szavakat hallani!

— Ah jobb szereti azokat Monsieur Deringtől, a családi birtok örökösétől hallani! — viszonzá a francia, könnyörtelen gyűlölettel nézve Rodára. De azt jöttem megmondani, hogy az nem járja; Monte Károlból azért jöttem ide, hogy ezt megmondjam magának!

— Valóban! mondá Rode, a régi, keserű, gunyos mosolyával. És mi joggal avatkozik Lefroy ur az én életembe?

— A tudás jogával — sziszegte Lefroy a leány karját megragadva. Mademoiselle, én olvastam az atyjához írt levelét; neki az a szerencsétlen szokása van, hogy a leveleit szerte szét hagyja. Ezek a maga angol rokonai mit sem tudnak azon boldog napokról, melyeket a kisasszony a tisztességes atya társaságában töltött; én meg fogom azt nekik mondani!

— Ám tagya, mondá Rode, a karját kiszabadítva és hátra lépva.

— Suk minden mondanivalóm van! — folytatta Lefroy, a leány hidegségeért való haragjában hangját felemelve. Sára, a maga cselédje a fizetésében van. Mademoiselle, jobb lesz ha rám hallgat! Azok —

Ekkor, egy, a vállára helyezett erős kéz által lett félbe szakítva; Lefroy megfordult, és a Dering Adrián magas alakjával állott szembe.

— Ki az ur? kérdé Adrián nyers hangon.

A francia egy pillanat alatt vissza nyerte higgadságát: levette a kalapját.

Mademoiselle lesz szives engem bemutatni, mondá udvariasan; én egy régi barátja vagyok.

— Jövendőbeli feleségemnek a barátai szívesen látott vendégek Deringben, viszonzá Adrián. Rode, ez az ur barátod?

— Mademoiselle, tehát Monsieur Dering Adriánhoz van szerencsém? mondá a francia. Rodához fordulva, a ki fagyos nyugalmmal az arcán, kissé távol állott tőlük. Kérem, tanácsolja, hogy mit mondjunk.

Rode, ne beszélj, szólj közbe Adrián. Sir, olyan hangon hallottam önt e Ladyval beszélni, a mit nem tudok megengedni. Nem kívánok öntől semmit hallani!

Rodához ment és megfogta a kezét.

— Rode, menj vissza a házba, mondá, hagyj bennünket magunkra.

— Jobb lesz, ha meghallgat, mondá a francia. Ha Mademoiselle Rode az ön jegyese, akkor önnel tudnia kellene, hogy ő hol és miképpen töltse el az utolsó két esztendő. Ön azt gondolja, hogy ő a Klastromban volt. Az nem igaz; ő azt az atyjával és annak a kártyázó szalonjában töltötte.

Adrián nem erőszította el a Rode kezét. Arczának egy idege sem mozdult; elhalványodott, de az volt az egyedüli jele, hogy a francia szavai meglepték.

— En bírom a Dering kisasszony bizalmát, mondá nyugodtan; ő mindent elmondott, a mit az életéről tudni kívántam. Hallgasson, folytatá, a mint a francia beszélni akart. Egy szót se többet!

Lefroy ur mosolyogva vette le a kalapját.

— Ha monsieur meg van elégedve, — mondá, nincs szükség több szóra.

Adrián eleresztette a Rode kezét és egy lépést tett Lefroy felé.

Lefroy ur elfordult.

— Van szerencsém mind a kettőtöknek „Jó reggelt” kívánni, mondá, és elindult az aventűben.

Adrián visszament oda, a hol Rode állott.

— Mond meg nekem, mit jelent annak az embernek a beszéde? — kérdé szigorú hangon.

— Ő elég világosan megmondta. Eltemnek a két utolsó évét nem a Klastromban töltöttem; az atyjammal voltam; megszünttem az atyám életét.

Rode lassan emelte fel szeméit az előtte álló férfi komor arcára. Adrián hallgatva nézett le rá. Minden remény és boldogság kihalt az arcából; tíz évvel látottott idősebbnek.

— En szándékosan csaltalak meg, folytatá Rode. Atyám tudja, hogy a rokonaim soha nem fogadnának be a házukba, ha az igazságot tudták.

— Mond meg nekem az egész igazságot, mondá Adrián rekedtes hangon. Milyen viszonyban volt veled az az ember?

— Velem, semmiben; én gyűlöltam. Ő az atyám bűntársa volt; a cselédemet megvesztegette, hogy az ellenem intézendő hamis vádakban segítségére legyen. De az a leány, hűséges hozzám, ámbar Lefroy azt nem tudja, de az nem fogja megakadályozni, hogy az emberek ne higgyenek neki.

— Egy olyan embernek a régimáni nem számítanak, viszonzá Adrián. De mit mondanai valójában, olyan a mi igaz? Azt monda meg nekem pontosan!

(Folytatása következik.)

hogy dr. Fabinyi tanár nyilatkozatából nem látni ki (?) az, hogy a víz használatát szükségessé volna tiltani. E szó fenntartja azt az állítást, hogy az „Ellenzék” ciklikója egyértelműen minden komoly ok nélkül rémisztgeti a közönséget.

Már most minden elfogulatlan ember, a kinek kedves az egészsége, tegye szívéré a kezét és mondja meg, hogy az a víz, melyről a vegyelemzését teljesítő szakférfi azt állítja, hogy „fokozatosan romlik”, hogy a vízben a „szennyes talajból eredő fertőzés nagyobb nyoma” van, hogy abban „szervetlen és szerves anyagok uszálnak” és hogy a víz „élvezeti cseleklőre teljesen hasznavehetetlen” — hogy ez a víz egészségre nézve tényleg alkalmas-e? mint a hogy a Kolozsár tanácsa, vagy pedig veszélyes az egészségre, mint a hogy mi állítjuk?

Már most azt mondja meg, ki rémiszt az „Ellenzék” vagy Dr. Fabinyi Rndolf, és ki az, a ki komoly igazságokat letagad, csak azért, hogy tisztára mossa a — fertőzött lapot. Erre felelj!

— **Popini érkezése.** Popini János negyvenéves emigráns, ki a szabadságh, lezárulása óta Braziliában élt, tegnap érkezett hazájába Kolozsárra ma este a Budapest felől érkező gyorvonattal érkezik meg néhány perccel 11 óra előtt. Az állomásán rokonain kívül, a mint értesültünk, a honvéd egyet tagjai és a történelmi és erélye-múzeum igazgatóságának tagjai is várni fogják, hogy az ősz negyvenéves főhadnagyot megláthassák.

— **Virág-csozó.** A június 13-ki nagy sétatéri virág-csozó megartását vörös lobogók kitűzése fogja jelezni a közönségnek.

— **A vasárnapi tűzijátékra** a számolt helyek ára 30 kr. o. ért. és a pavillon helyek ára 50 kr. Jegyeket este ott a pénztárnál lehet kapni.

— **Urnapi táncszámla.** Nagyon népszerű igérkezik a kolozsári tornászok urnapi táncszámla. Az erdélyi ársztokrácia, az egyet alapító, az urti közönség nagy mértékű érdeklődést tanúsít. A vörös kereszt tagjai a rendezőség által tanúsított figyelem viszonzásául kijelentették, hogy tömegesen keresik fel a tornászok vidám csarnokait a táncszámpályán. A rendezőség gyönyörű ércz jelvényeket készített. Pratta Géza kitűnő kolozsári vésnökkel. A jelvényen keresztbe tett kard, tör, paizs lesz, melyen az egyet betűi s alapítási és jelen éve olvasható. Félkörbe láncban függ a maszk, E díszes jelvény, csokorra helyezve lesz kiállítva. A régi tanítványok is szeretettel emlékeznek meg az intézetéről. Egyik védnöke ma 25 ft küldött, Bornemissza Károly báró 6 ft, Aszlán László 3 ft, Pap Géza Segesvár 1 ft 50 kr, Császár Imre 1 ft 50 ft küldött az egyet javára. A minden oldalról nyilvánuló érdeklődés szép ünnepélyt fog eredményezni.

— **Köszönet.** Bánffy Albert br. ur ó nagyméltósága kegyeskedett a tornavívó intézet korszerű berendezési céljaira 249 sz. részlegét az egyesületnek ajándékozni. Jósika Gábor báró ur ó méltósága 20 ftot, Merza László ó nagysága alapító és a torna ünnepélyi tiszt. tagja 10 ftot kegyeskedett adományozni. Az adományokért hálás köszönet mond br. Wessellényi Miklós az ünnep biz. elnök, dr. Haller Károly egyet. elnök, Kuszó István egyet. titkár.

— **Inzultus** című tegnapi híreinkre illetékes helyről arról értesülünk, hogy az illető heves kifakadásokat használt ugyan a 7-es bizottság munkálata ellen, de személyes és a nyilatkozatnak nem volt.

— **A Dávid Ferenc Egyet udvarhelyi fiókja** június hó 17-én tartja tavaszi közgyűlést H.-Almásán. A közgyűlés tárgysorozata kirádon gazdag. Itt fog tárgyalni a lelkesítő szabályozása is. A közgyűlésre Sándor Gergely elnök azzal a kérésse hívja meg a tagokat, hogy személyesen megjelenjenek; az egyházközségeket, hogy képviselőket küldjenek.

— **Egy művész nora.** Alig pár napja híre kelt, hogy Balázs-Bodnár Vilma a nemzeti színházban nyugalmazotti primadonnaként súlyos operáció következtében megbolydott. Mint a »Divatsarnok« teljesen megbízható forrásból értesül, a hírből csak annyit igaz, hogy a művésznő már gyógyulása közben nagyobb foku ideges izgatottság vett erőt, a melynek befolyása alatt önmaga kiváncsolt a Schwarzer-szanzatorium idegbeteg osztályába. Most már annyira van, hogy látogatásokat fogad és pár nap múlva teljesen felépülve hagyja el az intézetet. A nyarat nőtülles céljából valamely jövekvő fűtődőben fogja tölteni, hogy énektanárnő működését szeptemberben újból megkezdje.

— **A miskolci Kossuth-szobor.** Róna József, a kiváló szobrász, egyik újabb műtermi alkotását fejezte be. Műtermében kérendő Kossuth-szobor nagy mintája. A mintáról a város által felkért bírálók: Beöthy Zoltán, Zala György és Vadnay Károly igen kedvezőleg nyilatkoztak s erőbe öntésre ajánlják. A szobor Kossuth Lajos férfinak teljében, tevékenysége tetőpontján, abból az

időből ábrázolja, a midőn nemzetét vítézi cselekedetekre buzdította. Egyik lábával előre lép, karját emelten tartja, ajka épp szóva nyílik. Az arc a legjobb rajzok után van mintázva. Ez lesz az országban az első Kossuth-emlékszobor, mely művészi tekintetben is jelentőséggel bír.

— **Egy lelenczház borzalmi.** Seroa Matild, az ismert olasz írónő megerősíti ama rémhíreket, a melyekről egy olasz lap megemlékezett, a nápolyi Santa Casa dell' Annunziata nevű lelenczházban előfordult állapotokra vonatkozólag. Azt beszéli, hogy ez az intézmény valóságilag olyan, mintha egyenesen arra a célra építették volna, hogy abban a lelenczeket kiirtás. Seroa Matild konstatálja, hogy a lelenczházban rövid idő alatt 853 lelenczből alig maradt meg három. A szobák kicsinyek és szűkek, a levegő türethetelen, azon kívül a gyermekek éheznek. A dajkák, akik négy gyermeket is táplálnak egyszerre, szintén a legszűkebb ellátásban részesülnek, dacára annak, hogy az intézetnek 600 ezer korona feleslege volt a múlt évben. Ily körülmények között a csenevész, beteges dajkák gondozása mellett a kis gyermekek úgy hullottak el, mint a legyek. Azonkívül higiénikus tekintetben hallatlan állapotok vannak a lelenczházban. A víznek nincs melegítője, a gyermekeket télen is hidegvízzel mossák, a bronchitis és tüdőgyulladás ugyancsak pusztított a szegény kis gyermekek között. Az egészséges és beteg gyermekek fehérműtől közös edényben mosták. Ugyaníly eljárást tanúsítottak az ugynevezett »cucuklik« kezelésével is. Egy apóca vezette a gyermekek ápolásának ügyeit, de teljes híjjával minden szakismeretnek. Az orvosi kezelést is ilyen formájú lelkiismeret teljesítették, úgy hogy sok gyermek meg halt a nélkül, hogy tudták volna, mi baja volt. A vizsgálat kiderítette azt is, hogy a lefolyt hét év alatt az intézetben néhány ezer lelenc közül csak husz érte meg azt a kort, mikor elválasztották.

— **Nagy-utca** 75-a szám alatt, Jován János újonnan nyitott bormérő helyiségében, jó és tiszta borok olcsó árban kaphatók.

— **Senki se mulassza el** kísérletet tenni a világhírű „Maypole Soap” angol festőszappannal, hogy egy kevés forró vízzel 15 perc alatt meglessen utozai ruhát, nyári toilletet, batizet, gaze, salin, creton, selyem, bársonykémet, szalagot, cipikét stb. A festés színtartó, nem fakul, méregmentes, — a szövetet nem rontja, az eljárás oly egyszerű, mint a közönséges mosás, bárhol, a legelégánsabb helyen is eszközölhető, mert semmi piszkot nem hagy és sem a kezét, sem az edényt nem fogja.

Börze spekulációk az egyházban.

Kolozsár, június 12.

Tegnap az ev. ref. egyház kerületi közgyűlésére vetődtem, hol igen tanulságos előadást tartott Szász Domokos ev. ref. püspök a börze-játék és börze ügylet köréből. A kik ott voltak velem, együtt megtanulhatták azt, hogy csak azok a tulajdonképeni börze játékosok, a kik haussier vagy bassier alapon üzérkednek a tőzsdén, de a kik, mint az ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsa is, csak értékpapírokat veszen és elad, az egyszerű vásári ügyletet köt, mely semmi rizikóval nem jár. Ezen elméleti oktatás reá fért az egyház kerületi tagokra, mert a püspök ur hangsúlyozta, hogy gr. Bethlen Bálintot kivéve az ily dolgokhoz más nem ért, (megjegyzem, hogy gr. Bethlen Bálintnak tiltakozott a megismertetés ellen) hát szükséges, hogy megismerkedjenek a börze fogásokkal, nehogy ellenségeik félre vezessék. Ekkor felderült a közgyűlés képe, Malsai számvévo és Márkus titkár a büszkeség bizonyos öntelenségével után ték a gyűlési tagokat, hogy az elmélet után a gyakorlati eredmény is megfelelő lesz. De bezzeg lesütötték a fejüket, midőn a püspök ur kijelentette, hogy az a nagy vihar, mely az egész európai börze spekulansokat halomra döntötte, az ev. ref. egyház kerületét csak mintegy szellő érintette meg és nem is egészen pár 100,000 ft veszteséget okozott.

Ezen kijelentés után sehogysem tudtam és a gyűlési tagok nagy része sem tudott tisztába jönni azzal, hogy miféle ördöge van a börzének, hogy a ki nem játszik is azon, már a szellőjétől is pár 100,000-et elveszthet. Mivel azonban az idő ketőre járt, e tekintetben felvilágosítást nem kérhettünk.

Érdekes volt az is, hogy a pénztár vizsgáló bizottság körülbelül másfél millió (a számért jót nem állok) értékpapírt talált elkönyvelve, még pedig magasabb árfolyamon, mint a hogy a börzén a könyvelés idejében jártak.

A számvévo igyekezett ugyan felvilágosítást adni, hogy a papírok régebben vásároltattak, hogy a vásárlásért provizó adattott, de ezen felvilágosítások a közönséget nem nyugtathatták meg, mivel 114,000 forint talhaladó differenciát sem provizóval, sem hiányos könyvezetéssel elitni nem lehetett, ezért gr. Bethlen Bálint azt sürgette, hogy a vásárlás idejét mondják meg, hogy a keltelyek eloszlatva legyenek, de mivel a szám-

vevő ily adattal nem rendelkezett, hát a közgyűlés a püspöki kijelentésben megnyugodott; gondolom azért, hogy a börze viharának a szele érintette a papírokat.

Érdekes még a magyar-nagy-zsomb. birtok beruházási költsége, mely 30000 ft. differenciát mutat és érdekes azon gazdálkodás, mely szerint az ev. ref. egyház által jelzálogra kölcsön adott tőkéből 5—6 pár ezer ft. konvertáltatott s e helyett alacsonyabb kamat lábbal bíró papírok vásároltattak. — Ha időm lesz tkts. szerkesztő ur, majd kiszámítom, hogy az ev. ref. egyház kerület ig. tanácsa által az előző években nyert közel fél millió összeg meknt veszett el a tőke értékek kieserelése és az által, hogy a biztos kamatot hajtó 6% jelzálog követelések minő differenciát okoztak a 4—4 1/2 %-ot jövedelmező papírok vásárlása által.

Gr. Bethlen Bálint, dr. Török István, Gáspár János és a nagyenyedi polgármester kérve kérték a közgyűlést, hogy a papírral való üzérkedésnek szabja meg a határát, de a közgyűlés tekintettel a püspök azon ígéretere, hogy a papírokat alkalmas időben eladja, nem tartotta szükségesnek, hogy ily irányu határozatot hozzon.

Mély részvétele keltett Szász Domokos püspök beszédjének azon része, melyben előadta, hogy az értékpapír vásárlást a kerületi közgyűlés engedte meg az ig. tanácsnak, de mivel az ig. tanács ilyennti üzlethez nem értett, ő kellett azokat lebonyolítsa és áldásos működésében nem hogy segítséget kapott volna, hanem folytonos gyanúsításnak, kiszebbítésnek volt kitéve, előbb kisebb, azután szélesebb társadalmi körökben s még a saját hullámai sem kímélték meg, pedig csak ő tudja, hogy mennyi éjszakát virasztott át gondban és töprengésben, míg az előadott eredményt elérhette. Egyedül gr. Bethlen Bálint nem indult meg a magas röptű püspök beszédén, hanem kijelentette, hogy ő többet számvizsgáló nem lesz, mert ha becsülettel teljesített munkáját nem méltányolják és a papír üzérkedésnek határt nem szabnak, a következményekért a felelősséget nem vállalja el.

A vörös kereszt-egylet mulatásai.

Hetek óta fáradozik özv. gróf Schweinitz Gyulánéval élen az egyet buzgó választmánya, hogy olyan élvezetet nyújtson a közönségnek, mely minden igényt kielégítsen. S ez, mins az alábbi program mutatja, sikerült is a Kolozsár közönségének bizonyára a legnagyobb elismeréssel fogja elhagyni a nemzeti színház nézőterét.

A kiváló gondolat és sok fáradsággal járó műsor a következő:

Ave Mária (előkép.) Résztvesznek benne: Dr. Mihály Józsefné, Máthé Izóra, Polcz Rózsika, Polcz Irén, Ferenczy Irén, Lukács Gizella, Borbély Sárika, Dobai Olga, Várad Dóra, Antal Iván, Benel Antal, Donogány Gergely, László Ernő, Sutoris Alfréd.

Az előképek bemutatása alatt Vastagh György fog énekelni harmonium kíséret mellett.

A program második pontja. „Recipe az anyós ellen” című kedves kis vígjáték lesz, melyben játszani fognak: dr. Sgorszky Lászlóné, báró Feilitzsch Arthurné, dr. Papp Farkasné, báró Bornemissza Anna, gróf Bethlen Ödön, Papp Farkas, Jokszmann Ödön és Megyeri Dezső.

Ezt követi Fenyő Rózsika, Girsik Gyula és Vastagh György éneke.

A program negyedik pontja. A „Szomszéd asszony”, előadása lesz. Előadja: gróf László Istvánné és dr. Szász Károly.

Záradékal újra egy szép előkép Faustból fog bemutatásra kerülni.

Részt vesznek benne: Ferenczy Hedvig, Papp Farkas, Fülöp Dezső. Képbemutatás alatt ének kíséret „Faust szerelmű kettős”, Szőlősy Attiláné és Girsik Gyula által.

A sétatéri ünnepély programja, mely holnap délután lesz a következő:

Nagy kerékpáros virág korszó. Rendezi a kolozsári kerékpáros egyet. Nagy sorsjáték több száz nyereménynyel. A külön díszsátorban egy sorjegy ára 10 kr. Nagyszabású tűzijáték a sétatéri tő szigetén s tűzijáték fényénél egy nagy léggömb lesz felelesztve; a tűzijáték alatt Strachal úrszárnykírt szót fog játszani és dalárdák éneke s zenekísére tölti be a közöket. Belpóti díj: személyjegy 20 kr. gyermeknek és katonának 10 kr. A tűzijátékhoz külön fenntartott helyek is bérelhetők. A kocsolyapavillon erkélyén személyenként 1 ft s a tő körül egy sor zárt ülőhely személyenként 50 kr. Kezdeté délután 5 órakor.

Jótekonyság.

F. évi június hó 4-én megtartott Medics-majálison föltűltettek:

Hegedűs Sándor orsz. képv. 10 ft, Kuzs Ignácóné 5 ft, Hanasiewicz Ignácóné 3 ft, Krompecher Hermin 3 ft, Betegh László 5 ft, Bányai György 4 ft, Gaál Józsefné 3 ft, Ditrői Józsefné 3 ft, Eck Pálné 3 ft, Tachias Ferenczné 2 ft, Balla László 1 ft, Hancz Gyula 1 ft, Kun Károlyné 2 ft, Weissel József, 1 ft, Göllner Antalné 2 ft, Puskás Béla 4 ft, Schlafkovitsné 5 ft, Özv. Winkler Frigyesné 5 ft, Meskó Lukácsné 2 ft, Reschner Károly 5 ft, Ferenczy Hedig 2 ft, Tóth Vilma 3 ft, Triska nővérek 5 ft, Jacobi József 2 ft, Brecher Károly 2 ft, Bíró Józsefné 3 ft, Stotz Adolfné 2 ft, Weiss Adolf 1 ft, Ifj. Kovács A. 1 ft, N. N. 3 ft.

Fogadják a nemes szívű adakozók a segély-egylet hálás köszönetét.

Csávásy Zoltán, rb. pénztáros.

Helyreigazítás. Lapunk tegnapi számában e rovatban az Egyetemi kör majális föltűltetett névsorából tévedésből kimaradt: Pakay Lajosné urasszony neve, ki ajótekonycsára 5 ftot fizetett fölül. A rendező bizottság ez uton is köszönetét nyilvánítja az adakozásért.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Az Ugron-pártból.

Budapest, jun. 12.

A függetlenségi és 48-as párt Ugron csoportja tegnap délután értekezletet tartott, a melyben elhatározták, hogy a Ludovika-Akadémia fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot elfogadják. A párt ugyanis a honvédség fejlesztését előmozdítani kívánja, azonban a törvényjavaslatban gondoskodást követel arra nézve, hogy a közös hadseregbe való átléphetés megkönnyítésének ürügyéből a magyar tannyelv megszorítást ne szenvedhessen.

Az alapítványi helyek szaporításáról szóló törvényjavaslat hosszabb vitára adott okot, végül a párt elhatározta, hogy a javaslatot csak azon esetben fogadják el ha a hadsereg kiegészítésére hivatott összes tanintézetek az 1867. XII. t. cz. 15 §-a értelmében egy a törvényhozás, mint a kormányzat körében Magyarország kormányának rendeltetnek alá; az indoklás kiemeli, hogy a tisztek és hadapródok növelése, a hadsereg időnkénti kiegészítésének alkatrészét képezvén, ezen tanintézeteknek közössége és idegen tannyelve a törvény megsértése.

A Kossuth pártból.

Budapest, jun. 12.

Az országgyűlési függ. és 48-as Kossuth-pártnak tegnap este Thaly Kálmán elnöklésével értekezlete volt, melyen a katonai javaslatokat vették tárgyalás alá. A javaslatok egyikét, az alapítványi helyek szaporításáról szóló Tóth János doktor ismertette, a honvédevelő és képzőintézetekről való pedig Thaly Kálmán. A javaslatoknak általánosságban való megvitatása után, a párt határozatilag kimondotta, hogy a javaslatokat általánosságban sem fogadják el. Áttérve a részletekre, a javaslatok minden egyes szakasza élénk megvitatás alá került, a bennök talált sérelmek miatt. A párt megbízásából Tóth János az alapítványi helyekről szóló törvényjavaslat tárgyalásánál, Thaly Kálmán pedig a honvéd nevelő és képző intézetekről szóló javaslat tárgyalásánál fogják a párt álláspontját a Házban tolmácsolni.

Országgyűlés.

Bpest, jun. 12.

Apróbb ügyek elintézése után, ma a képviselőházban Okolicsányi László a 16. §. ellen nagy hatással beszélt. Szentiványi Kálmán általános figyelemtlenség mellett szólott.

Erre következett gr. Károlyi István felszólalása, a ki midőn felállott, az egész ház osztatlan érdeklődéssel fordult feléje és nagy figyelemmel hallgatták hatásos beszédét.

Károlyi gróf Apponyi beszédéről emlékezett meg, először is, nagy elismeréssel és azt mondotta, hogy Apponyi ma a magyar parlament legnagyobb büszkesége.

Fejtegette, hogy a kormány nem

azért nyújtotta be a javaslatot, (16 szakasz) hogy a vétkeket büntesse, hanem, hogy saját hatalmi érdekeinek szolgáljon. (Taps.)

A kormány — ugymond — kisa-játítja a saját szabadságát, a mi neki igen kellemes és praktikus. (Tetszés.)

Jellemzi a mai korrumpált közállapotokat. Elmondja, hogy egyik bíró incompatibilisnek tartja a képviselőt, a másik compatibilisnek. Az egyik a fahidat is vashidnak nézi. (Nagy derűtség.)

Sőt az orvosi tudomány is így van korrumpálva.

Egy örült emberről, ki tébolydában van, kimondják, hogy bolond; mikor pedig onnan kihozzák, konstatálják, hogy örült. (Zajos derűtség.)

Ha önök, ugy mond, a sajtószabadságnak, a legbüszkébb madárnak a legszebb tollát kitépik, szárnyát megszegik, ám tessék. Meddó munkát végeznek.

Majd összeragasztja szárnyait és begyógyítja a sebet egy más kormány, melynek feje az lesz, kit én is pártvezéremnek tisztelek. (Felkiáltások. Taps. Éljen Apponyi!!)

Ha a javaslat mégis törvény lesz, változtassák a nevét meg így: a korrupció elismerése. (Zajos éljenzés. Éljen Károly!)

Utána Polczner beszélt a javaslat ellen nagy tetszés közt.

Makkfalvi az alföldi szociálista mozgalom ügyében interpellálta Perczelt.

Perczel kijelentette, hogy oda, a hol szükséges lesz, vidéki munkásokat fog a kormány szállítani és lesz anynyi ereje, hogy minden ellenmozgalmat, mely annak megakadályozására történik, teljes szigorral megakadályozzon. (Helyeslés.)

Még nem tudja, hogy a katonaságot mezei munkára felhasználhatja-e, de már ez irányban is tárgyalásokat folytat. (Helyeslés.)

Makkfalvi a választ köszönettel tudomásul vette.

Ezután Blaskovics interpellált Deschan temesmegyei alispán felfüggesztése tárgyában.

Török kölcsön.

Athén, jun. 12.

A „Credit Lyonnais” konstantinápolyi fiókja a török pénzügyminiszternek 477000 török font előleget adott. Ez összegből kifizetik az állami tisztviselők és a katonaság egy havi fizetését.

Viktória királyné jubileuma.

A ezári pár Viktória királynénak smaragdokkal díszített nyakéket küld ajándékal, a melynek értéke 20,000 sterling font. A smaragd tudvalevőleg Viktória királyné kedvelt drágaköve. — Miklós montenegrói fejedelem a jövő hét elején személyesen utazik, el Londonban, az angol királyné jubileumára, a hol az olasz trónörökös és Battenberg F. József herceggel fog találkozni; az ünnepélyek után Miklós fejedelem családjának több tagjával Londonból egyenesen Szt. Pétervárra utazik.

A román királyt a londoni követen kívül Penczoviczi volt hadügyminiszter és Geszku alezredes, a király hadseregéi fogják képviselni.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.

Táncztanítás.

Több család óhajának engedre, az idén a szünnidőn Kolozsárt

tanfolyamot nyitok.

Megérkezéséig Kocsárdon, Ziehy István gr. urnál a levélbeni tudósítást tisztelettel várom.

Major József,
okl. táncztanító.

Biztosítsunk betörés ellen

A Hazai általános biztosító részv. társaság erdélyrészi vezérképviselőségénél Kolozsárt, a hol előnyös biztosítási feltételek mellett ilyen biztosítások elfogadtnak.

A betörés biztosítási ágazatra ügynők felvételnek.

Ugyanitt tűz, jég és baleset biztosítások a legutányosabb díjak és legmértányosabb feltételek mellett eszközöltnak. (3—10)

Sz. 9146—1897.

Sz. b.

480 1—2

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelymegye székes-keresztúri járásban a közorvosi állomás lemondás folytán üresedésbe jött. Utóbbi megyei határozat alapján a Kör székhelyén Székely-Keresztúr helyett Magyar-Zsáod községe jelöltetett ki; a hol az orvos lakni köteles. Ezen állomás betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

Javadalmi a következők:

- 1.) Rendes fizetés 500 frt.
- 2.) Havi körutak általa 150 frt.
- 3.) Véd himlő oltás rendes díjai
- 4.) Magán betegetől 1 frt. 50 krtól, 3 frt. napidija.

A körorvos tartozik saját fuvarán havonta köre községeit meglátogatni és a szegény betegek gyógykezelését ingyen teljesíteni. Vagyonságának a község határán kívül 40 kr., a község házánál 30 kr. díjért orvosi tanácsot szolgáltatni. Mátéket 1—5 frt. díj mellett eszközölni. A reábizott más hivatalos ki-
küldetéseknél a község fuvarán, vagy annak megfelelő 13 kr. kmt. pénz megtérítése mellett haladéki nélkül kiszállani.

A pályázni kívánók felhívhatnak folyó év június hó 30-ig felszerelt kérvényeiket annál is inkább beadni, mert a később jelentkezők figyelembe nem vétetnek.

Székely-Keresztúron, 1897. május hó 27-én.

Gálfi Kálmán,
h. főszolgabíró.

9636. Sz.
IV.

481. 1—1

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári első árverési csarnok létesítésére és üzemeltetésére vonatkozó, Grün A. Lipót és Schächter Mártonnak 1890. évi július 7-én 36674. szám alatt kelt rendelettel adott engedélyt folyó évi március 25-én 17765/VI. szám alatt kelt határozatával megszüntette.

Az immár hatályon kívül helyezett engedélyokirat 5 §-a alapján felhívhatnak tehát mindazok, kik a nevezett árverési csarnokkal szemben valamely igényt, vagy követelést támaszthatni vélnék, hogy ebbeli jogukat jelen hirdetménynek a „Budapesti Közlöny”-ben való megjelenése napjától számított három hó alatt a m. kir. kincstári jogügyi igazgatósághoz (Budapest, IX. kerület, fővámpalota) jelen hirdetményre való hivatkozással annál is inkább jelentse be, mivel a fentnevezett engedélyesek által vállalt kötelezettségeik biztosítására letett 5000 frtnyi, azaz ötezer forintnyi biztosítottnak, a vállalatból netán származó kincstári követelések kielégítése után esetleg fennmaradó része, ezen határidő leteltével mások igényeire való tekintet nélkül a vállalkozóknak kiadatni, esetleg bírói letétbe helyeztetni fog.

Budapest, 1897. május 30.

Sz. 6783—1897.

Kis-Küküllővármegye alispánja.

Alisp.

Pályázati hirdetmény.

A lemondás következtében üresedésbe jött, évi 500 frt. törzsfizetéssel és 200 frt. utazási átalánnyal javadalmazott hosszújárású orvosi állás betöltése érdekében folyó évi március 27-én 3948. szám alatt kiküldött pályázati hirdetményem kellő eredményre nem vezetvén, főispán uró méltóságának folyó évi május 19-én 362/897. szám alatt kelt intézkedése következtében a kérdéses állásra ezennel újabb pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kéréseiket az 1883. évi I. t. cikkben előírt képesítési okmányaikkal egy szintén az 1893. évi szeptember hó 30-án 80099. sz. a. kelt belügyminiszteri rendelet által megszabott tisztviselői orvosi vizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal felszerelve, legkésőbb 1. évi augusztus hó 1-én napjáig be-
járólóg illetékes helyre való beérkezést végett hozzám nyújtsák be.

Kis-Küküllővármegye alispánja.

Dicső-Szent-Márton, 1897. Junius 4-én.

Alispán helyett
Fekete György,
főjegyző.

477 2—2

Táviratcím: REIMANN KÁROLY Kolozsvár

Reimann Károly
Kolozsvárt,

a Benigni-palota átellenében.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű
közönség becses tudására hozni az óvra
bevásárolt

hazai és külföldi márványaim,

ugyszintén Bémis, Schwéd, Bajor és Porosz gránátait, továbbá Syenit, Diorit, Labrador, Gabró stb. első osztályú sírköveim nagyon szép választékban megérkezett; s mintán már 9 éve hogy a legnagyobb sírkövektől szerzem be késletemet, azaz kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönséget a legjutányosabban szolgálhatom ki.

Továbbá raktáron tartok saját termelésű Bácsoroki mészkő sírköveket; elvállalok bármilyen nagyobb szabású épület-munkákat, szerszégeket vasráccsal vagy anélkül és durva anyag szállításokat Bácsoroki köveimből nagy mennyiségben is.

Rajzokat ingyen és bérmentve küldök.

Ügyenők mellőzése végett kíváncsokra személyes felvilágosítás-
sal is szolgálok.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, kiváló tisztelettel:

REIMANN KÁROLY,

294. (20—20)

kőfaragó mester és sírkő-raktár tulajdonos.

ALKALMI VETEL!

Már a második nagy parti áru küldemény érkezett a
tavaszi időnyre

Legújabb és legjobb minőségű ripszek, métere 28 és 30 kr.
Legelőgansabb kivitelű finom ripsz pikók 30, 33 és 35
Egész finom atlasz szaténok, métere 34 krtól feljebb.
Beszővött batiztok és cretonok, (egész új!) métere 30 krajczár.
Mesható Cretonok és szőttek, métere 18 krtól 30 krig.
Legújabb női ruhaszövetek métere 35 krtól 3 frtig.
Csinos kivitelű nap és esőernyők 1 fttól 8 forintig.
Vásznak, Sifonok, ágy-garnitúrok, szőnyegek, bélésekneműk,
harisnyák stb.

— Mindezekből óriási választék. —

Maradékok vételáron alul. **Novák Albert,**
Vidékre minák bérmentve. (Hid-utca, Perenczy-palota.)
401. (9—4)

Olcsó bevásárlási forrás

FRANK KISS JÁNOS FIAI

ÜVEG ÉS PORCELLÁN KERESKEDÉSÉBEN

Kolozsvárt, főtér 33. sz.

Az üzlet teljes felosztása miatt
mélyen leszállított árak!

Étekező készletek	5 frt 20 krtól kezdve feljebb
Kávé készletek	2 frt 80 " " "
Fekete kávé készletek	1 frt 90 " " "
Mosdó készletek	2 frt 40 " " "
Liqueur készletek	80 " " "
csigával ellátott függőlámpák	3 frt 30 " " "
Fekete kávé csészék	6 " " "
Kávé csészék	14 " " "
Theás csészék	15 " " "
Virágtartók	15 " " "
Arcképek	10 " " "

és minden itt elő nem sorolt tárgy, valamint a képkere-
tezők is ily arányban leszállított árakon számíthatnak!

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

464 [3—x]

Frank Kiss János fiai.

APISOL

méhszurás és rovar-csipés ellen.

A méhszettel foglalkozóknak nélkülözhetlen szer, mert nem-
csak a méhszurás, hanem bármely rovarcsipés okozta fájdalmat pill-
anlat alatt megszünteti és a mi fő, használatát következtében daga-
nat sohasem keletkezik.

Egy üveg ára 50 kr.

Kapható: **BIRÓ JÁNOS** gyógyszerárúban, valamint a főelárúító- és
készítő **Tatay Miklós** sárközútlaki gyógyszerárúban, honnan egy üveg
55 kr. előleges beküldése mellett bárhova megküldetik. 333. [5—6]

KISS ERNŐ

vaskereskedés, Kolozsvárt, Főtér.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy üzle-
tem a mai kor követelményeinek megfelelő egész újonnan berendeztem, nagy
raktárat mindenem újdonosságokkal kiegészítettem, úgy, hogy szakmámban
bármely kényes igényeknek is megfelelek.

Nagy raktárt tartok mindennemű rudvasakban, vasgerenda, vaslemezek,
fém bádóg, aczélok, vastengelyek, eke és ekerészletekben, továbbá lán-
cárak, vas és rézsodrony, mindennemű kovacsolt gép- és sodronyszegek,
csavarárak, rézárak, faárak, különféle szerszámok.

öntött vaskemenczék,

TAKARÉK TŰZHELYEK,

valamint mindennemű

épület- és bútortvasalásokban.

Különös figyelmet fordítok a mező gazdaság és kertészetben meg-
kívánt legújabb és legjobbnak elismert vaskék, kukoriczamorzsók, vető-
gépek, amerikai aczélvillák, aczélsók, kapák, csákányok, kaszák, sarlók
és gereblyék, melyek a legjobb minőségben nyelven és kiállításra is kap-
hatók; továbbá mindennemű kerti-fűrészek, kerti-ollók, oltó és szemoző kések
végül felhívom becses figyelmét a választékra

konyha-berendezési és ház-tartási

cikkeimre, melyek közül ajánlok különféle vajverő-gépeket, amerikai fagy-
lalt-gép, mangorló és ruhafacsaró-gép, ruhafűző gőzfűző, husvágó-gép,
kávé és sódaráló, zománczott öntött vas és lemez edények, valódi
nickel edények, vasbutorok, mérlegek, hitelesített mérők és súlyok és még
sok itt fel nem sorolt hasznos árucikkeket.

Méhszeti cikkeket; mint kitűnő minőségű mülépet, valamint min-
den ehhez tartozó méhszeti tárgyak nagy választékban.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a legelőnyösebb árakban tel-
jesíttetnek.

Kiváló tisztelettel

KISS ERNŐ.

455. [4—10]

ELŐPATAK

GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállításán kitüntetett gyógy-vize Európa legjelesebb bálnelögasai által a
világ legelső égvényes, vasas savanyuvizének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyul-
tak be biztos hatásuknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyo-
morégés és a túlságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor és bélzabában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérben,
résztkör és kedélykórban, máj és lépdagadatokban, az epe kivetési cső-
veinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj s
váltólázakból származott lépdagadoknál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló
hőszám zavarokban, s különösen vérszegénységi állapotokban, a vesék és
hugyhólyag hurutos bántalmaiban kezdődő húgy- és fővénkö-lerakodás
a húgyköképződésnél, a méh idült tónusos állapotánál, daganatnál, fehérhólyás,
a nem részleg gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és szuszabokban.

Az ásványviz használatával kapcsolatosan újonnan berendezett
meleg- és hideg ásványvíz-fürdők, friss kecske-tej, hidegvíz
gyógyfürdő, massage, svéd-tornaszat áll az azt igénylők rendelkezésére

Van orvos, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba áll a közön-
ség rendelkezésére napi ár 60 krtól fennebb. — A szobák árai május
15-től július 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30%-kal olcsób-
bak. Az éttermekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak parkok, erdei sétányok, olvasó, zongora-
és társalgó termek, tornaszat, csónakázó tó, színház, hangversenyek,
bálok s kirándulások; ugyintén egy elsőrangú czigány zenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett
ingyen lakásban és gyógydíj-mentességben része-
sülnek.

A bármely irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasút állomá-
sán szállanak ki, honnan 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társas
kocsik szállítják a gyógyvendégeket; társas kocsin, ha csak egy személy je-
lentkezik 2 frt; több személynél személyenként 1 frt 30 kr. fizetendő. Egy
magán-kocsi díja 3 forint. Ezen kocsikra jegyek a földvári állomásfőnöknél
válthatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad
Előpatak, 1897. május hó.

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

462. 3—20.

A BORSZÉKI VIZ A SAVANYUVIZEK KIRÁLYA!

BORSZÉK

GYÓGYFÜRDŐ ERDÉLYBEN CSIKMEGYÉBEN FENYVESEK HAZÁJÁBAN.

Fürdőidény tartama: Jún. 15. — Szept. 15-ig. Utazás Szász-Régenig vasuton, onnan a fürdőigazgatóság által
szubvenczionált gyorskocsikon. — E gyorskocsikra előjegyzést tehetni **Miklós Görög** vállalkozóknál Szász-Régen. Déli
utirány: **Brassó, Csikszereda** vasuton, onnan kocsin.

A borszéki borviz a savanyu-vizek királya!

Megrendelhető: **IGAZGATÓSÁGNÁL BORSZÉK.** KAPHATÓ MINDENÜTT.

Fürdőre, borvizüzletünkre nézve minden felvilágosítással, prospektussal, árjegyzékkel szolgál a

Fürdőüzlet igazgatósága Borszék.

(456. 3—10)

Posta, távirda helyben.

Megrendelhető: **IGAZGATÓSÁG BORSZÉK.**

Nyomatott Magyar Miklós nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám alatt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.